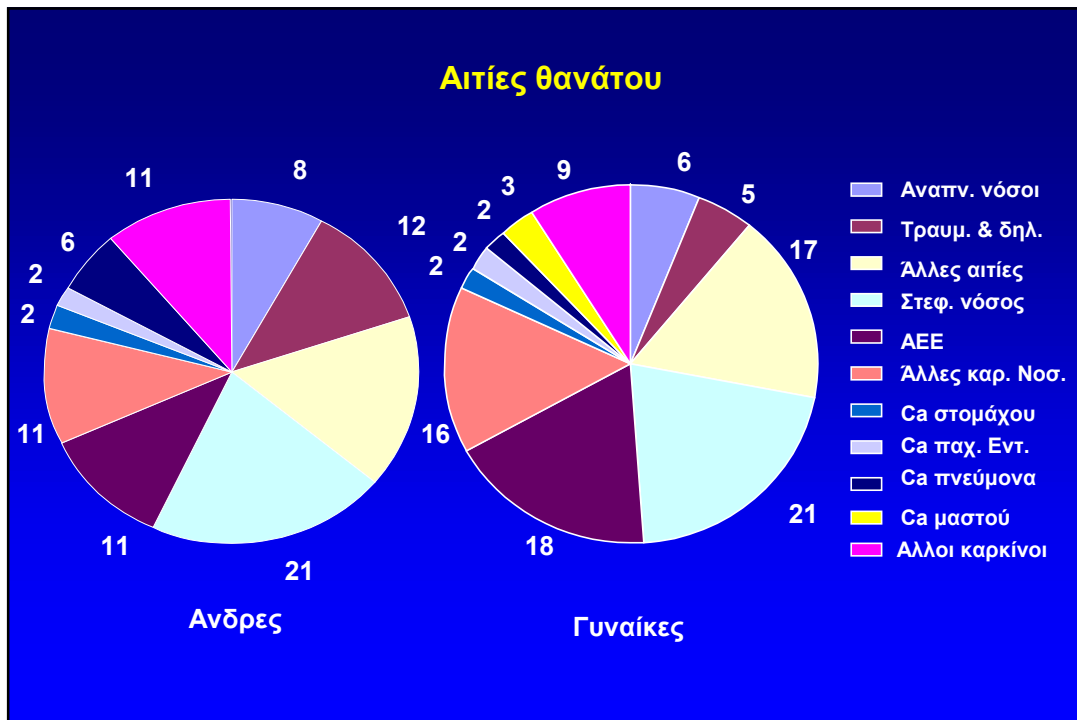

ΚΑΡΔΙΑΓΓΕΙΑΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ

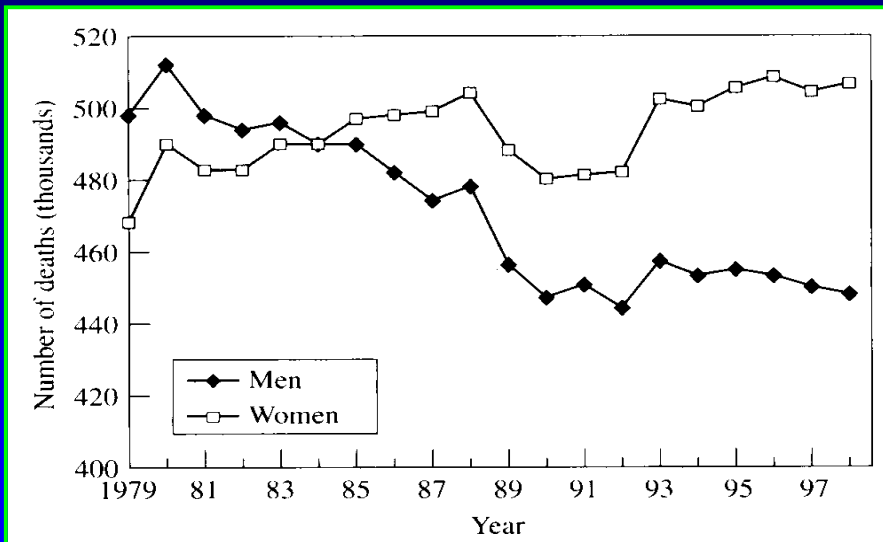
- 43% θανάτων γυναικών στις ΗΠΑ
- 54% θανάτων γυναικών στην Ευρώπη (ΕΟΚ και Ανατολική Ευρώπη)
- Δραματική αύξηση νοσηρότητας με ηλικία

Estimated change in rank order of disability-adjusted life years for the 15 leading causes of disease or injury worldwide from 1990 to 2020

Rank	1990	2020
1	Lower respiratory infections	Ischaemic heart disease
2	Diarrhoeal diseases	Unipolar major depression
3	Conditions arising during the perinatal period	Road traffic accidents
4	Unipolar major depression	Cerebrovascular disease
5	Ischaemic heart disease	Chronic obstructive pulmonary disease
6	Cerebrovascular disease	Lower respiratory infections
7	Tuberculosis	Tuberculosis
8	Measles	War
9	Road traffic accidents	Diarrhoeal diseases
10	Congenital anomalies	Human immunodeficiency virus
11	Malaria	Conditions arising during the perinatal period
12	Chronic obstructive pulmonary disease	Violence
13	Falls	Congenital anomalies
14	Iron deficiency anaemia	Self-inflicted injuries
15	Anaemia	Trachea, bronchus and lung cancers

Data from Murray and Lopez¹⁵.

- Stress
- Κάπνισμα
- Υπέρταση
- Σ. διαβήτης
- Ενεργή συμμετοχή στην αλυσίδα παραγωγής στην 3η ηλικία

Διαφορετικό πλαίσιο παραγόντων κινδύνου

- HDL ισχυρός δείκτης νοσηρότητας
- Lp(a) ισχυρός δείκτης νοσηρότητας
- Apo (B), Apo (A1) τριγλυκερίδια ισχυρός δείκτης νοσηρότητας
- Σ. Διαβήτης (ειδικά ο μη ινσουλινοεξαρτώμενος διαβήτης)
Μεταβολικό σύνδρομο (↑τριγλυκερίδια, ↓ HDL, ↑ Σάκχαρο, ↑ επίπεδα ινσουλίνης)

- Ο επιπολασμός της υπέρτασης στις γυναίκες αυξάνει με την ηλικία
- 80% των γυναικών άνω των 75 ετών υπερτασικές

- Αύξηση καπνίσματος στην 3η ηλικία
- Κάπνισμα + λήψη αντισυλληπτικών δισκίων → θρόμβωση

- Διακοπή άσκησης → αύξηση θνητότητας κατά 4.7 φορές
- Μείωση σχετικού κινδύνου ανάπτυξης στεφ. Νόσου και Α.Ε.Ε.

- NURSE'S HEALTH STUDY (διάρκεια 14 έτη)
(1980-1994)
- Πρωτογενής πρόληψη
- 3% (κανένας παράγοντας κινδύνου) → 83% χαμηλότερος κίνδυνος

Διαφορετική Κλινική Εικόνα

- Επιγαστραλγία
- Δύσπνοια προσπάθειας
- Ναυτία
- Εύκολη κόπωση
- Προκάρδιο άλγος ηρεμίας και κατά τη διάρκεια του ύπνου

- Η υποκλινική εξέλιξη της αθηρωματικής πλάκας ελέγχθηκε με τη βοήθεια της αξονικής τομογραφίας (Electron-beam (T))
- 35% μετεμμηνοπαυσιακών γυναικών
- 10% προεμμηνοπαυσιακών γυναικών

- Μεγαλύτερο ποσοστό αγγειοσυσπαστικής και μικροαγγειακής στηθάγχης
- Καλύτερη πρόγνωση

Διαφορετική ευαισθησία διαγνωστικών μη επεμβατικών και επεμβατικών μεθόδων

- Πιο συχνές διαταραχές επαναπόλωσης (32% vs 23%)
- Η δοκιμασία κόπωσης παρουσιάζει ψευδώς θετικά αποτελέσματα (38% έως 67%)
- Μείωση ψευδώς αρνητικών αποτελεσμάτων (= 15%)
- SPECT αυξημένη ευαισθησία, χαμηλή ειδικότητα
- ECHO stress αυξημένη ευαισθησία και ειδικότητα

Μικρότερο ποσοστό γυναικών υποβάλλονται σε στεφανιογραφία (6.3 φορές)

- 28-45% πιο συχνή η στεφανιογραφία σε άνδρες σε τεκμηριωμένη μη επεμβατικά στεφανιαία νόσο
- Μεγαλύτερο ποσοστό επιπλοκών λόγω κυρίως μεγάλης ηλικίας
- Στεφανιαία αγγεία μικρότερης διαμέτρου, μεγαλύτερο ποσοστό σπασμού

- Οι γυναίκες που δεν υποβάλλονται σε επαναιμάτωση παρουσιάζουν μεγαλύτερη θνητότητα από ότι οι άνδρες
- Καλύτερη πρόγνωση μετά από επαναιμάτωση
- Δεν υπάρχουν διαφορές στα ποσοστά επαναστένωσης όταν οι στατιστικές διορθώνονται ως προς τη διάμετρο των αγγείων

Αορτοστεφανιαία παράκαμψη

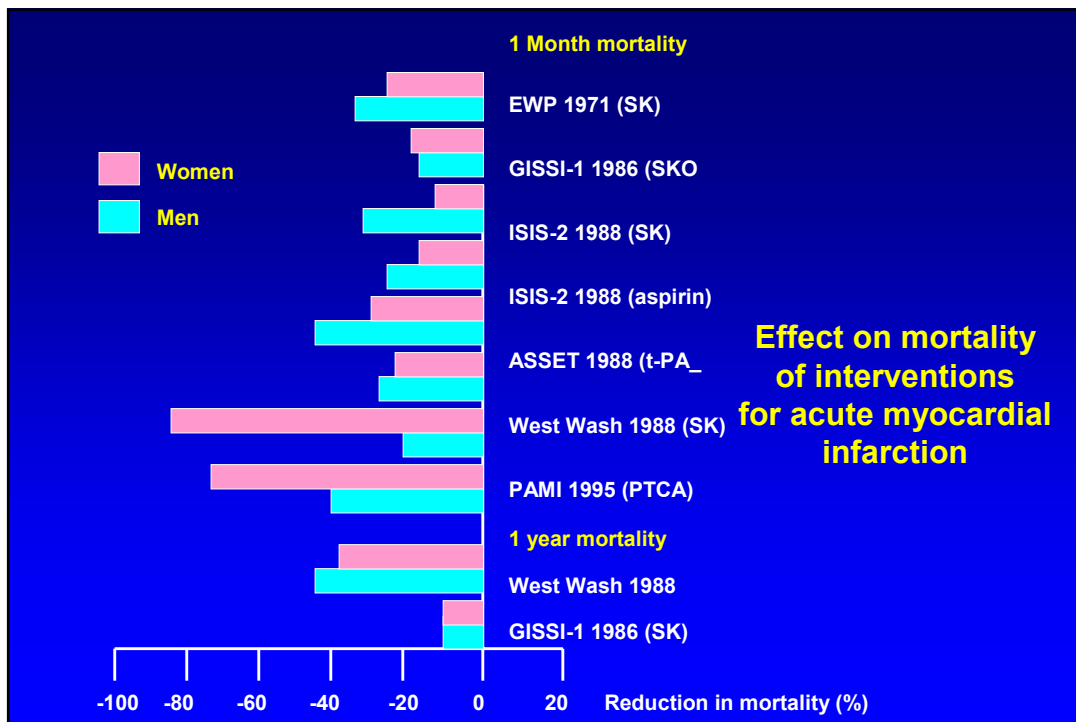
- Θνητότητα μεγαλύτερη
- Πιο δύσκολη επανένταξη στο κοινωνικό σύνολο
- Μεγαλύτερα ποσοστά στηθάγχης

OEM

- Μεγαλύτερο ποσοστό σιωπηρών εμφραγμάτων
- Επιγαστραλγία, ναυτία, έμετος και κόπωση
- Λόγω άτυπων ενοχλημάτων αργοπορία στην αναζήτηση ιατρικής φροντίδας
- Καθυστέρηση στη διάγνωση

- Συχνά υπενδοκάρδια εμφράγματα
- Μεγαλύτερα ποσοστά θνητότητας σε διατοιχωματικό OEM
- Κατά τη διάρκεια της νοσηλείας μεγάλα ποσοστά ενδονοσοκομειακών επιπλοκών
- Θνητότητα μεγαλύτερη τον 1ο μήνα και εξισώνεται τον 1ο χρόνο

- Μεγαλύτερες επιπλοκές με θρομβόλυση
- Εντυπωσιακά αποτελέσματα με πρωτογενή PTCA
- Βασική φαρμακευτική θεραπεία B-Blockers

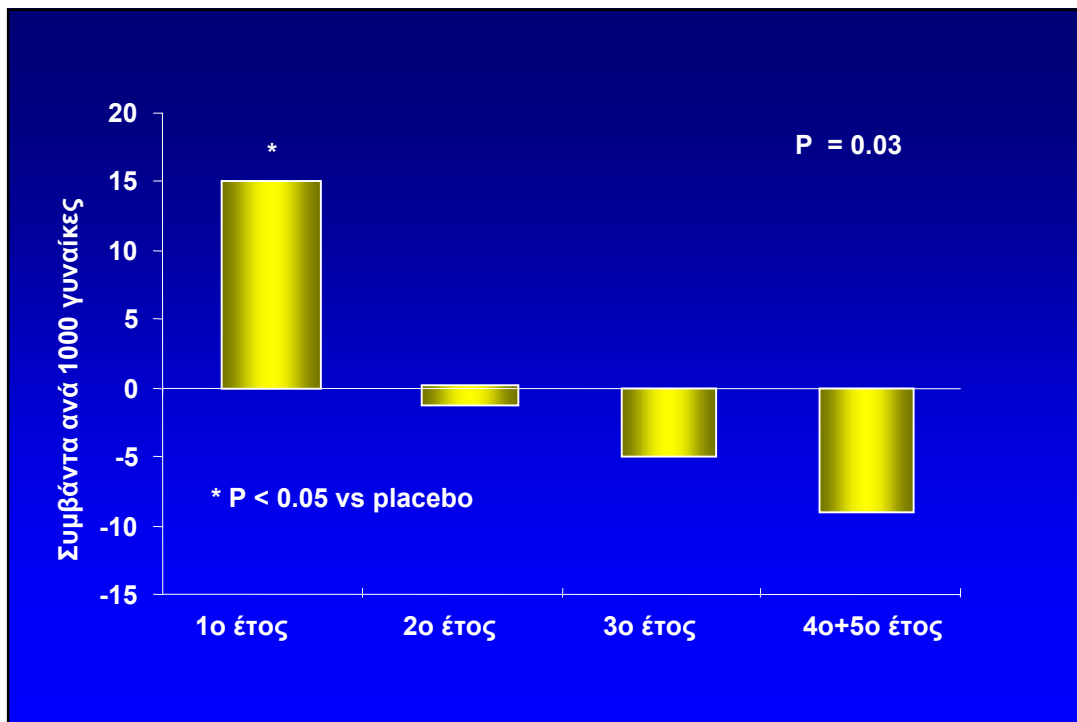
- Οιστρογόνα
- ↑ HDL και ↑ Apo(A1)
- ↓ LDL ↓ Apo(B100), ↓ Lp(a)
- ↑ Τριγλυκεριδίων
- Θετική συσχέτιση με την ανοχή στη γλυκόζη και τα επίπεδα ινσουλίνης
- Ρύθμιση αγγειακού τόνου
- Παραγωγή N.O.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ HORMONE REPLACEMENT THERAPY

Δευτερογενή
πρόληψη

Πρωτογενή
πρόληψη

- Δευτερογενή πρόληψη
- HERS (- χωρίς επιθυμητά αποτελέσματα και αυξημένο κίνδυνο επιδείνωσης το 1ο έτος)
- Puget Sound Group Health
- Nurses Health Study
- PHASE (πρώιμη διακοπή)
- WHI

Πιθανές εξηγήσεις

- Προθρομβωτική επίδραση οιστρογόνων
- Δημιουργία προφλεγμονώδους κατάστασης μέσω CRP
- Ορισμένες ομάδες παρουσιάζουν τον παραπάνω κίνδυνο
- Συσχέτιση με στατίνες

Να σημειωθεί ότι τα δυσμενή αποτελέσματα των μελετών για τη δευτερογενή πρόληψη είχαν ανεξάρτητο βραχίονα λήψης μόνο οιστρογόνων έτσι ώστε να μην αποδοθούν τα αποτελέσματα στην προγεστερόνη.

- ERA (Αγγειογραφική μελέτη)
- PHOREA (Υπερηχογραφική μελέτη)

Πρωτογενής πρόληψη

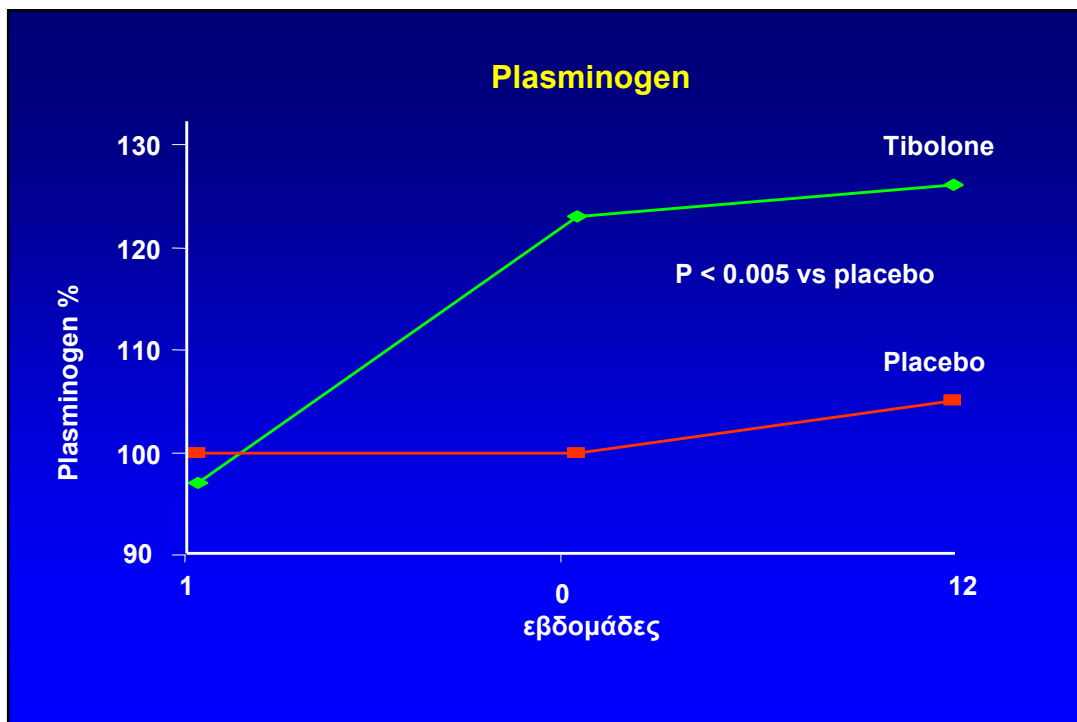
ΕΡΑΤ

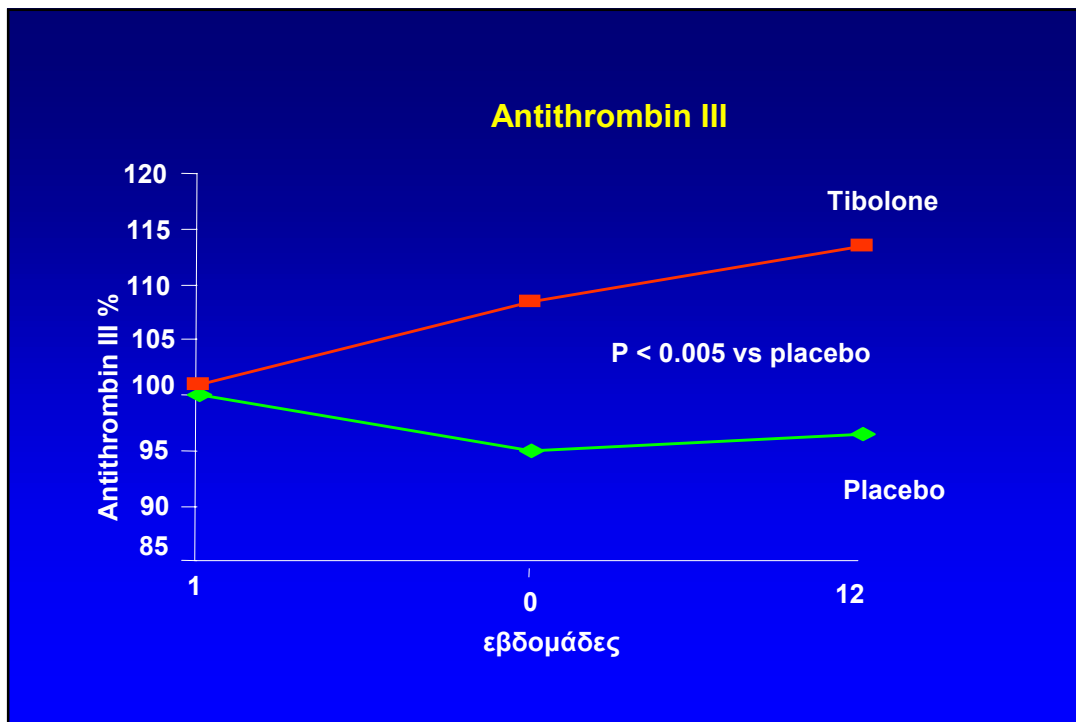
- Ενθαρρυντικά αποτελέσματα

Σε εξέλιξη

- WELL – HEART
- WAVE
- EAGAR
- WEST
- WHI

- **ΤΙΜΠΟΛΟΝΗ** (Τριπλή δράση – οιστρογόνο, προγεστερόνη και ανδρογόνο)
- Αύξηση ινωδόλυσης
- Μείωση Lp(a), τριγλυκεριδίων, LPL
- Μείωση HDL
- Αύξηση VEGF (παράπλευρη κυκλοφορία)
- Μείωση ενδοθηλίνης

Effects of various hormone replacement therapy formulations on lipid parameters and coagulation

Parameter	Oral oestrogen 0.625 mg	Transdermal combined preparations	Oral combined preparation	Tamoxifen	Raloxifene	Tibolone
Total cholesterol	↓ 4-8	-	↓ 8	↓ 12	↓ 6.4	↓ 12-17
LDL-cholesterol	↓ 12-19	↓ 7	↓ 14	↓ 20	↓ 10-12	↓ 6-27
HDL-cholesterol	↑ 9-30	↑ 4	↑ 11	-	-	↓ 27
Triglycerides	↑ 25	↓ 13	↑ 20	-	-	↓ 34
Lipoprotein (a)	↓ 20	-	↓ 19	↓ 32	↓ 8	↓ 26-48
Fibrinogen	↓ 10	-	↓ 10	↓ 24	↓ 12-14	↓ 15-20

The numbers indicate percentage increase (↑) or decrease (↓). LDL = low-density lipoprotein; HDL = high-density lipoprotein. Data from Jackson.

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ

- Αύξηση επιπολασμού καρδιοαγγειακών νοσημάτων
- Διαφορετική αντιμετώπιση χωρίς πνεύμα ρατσισμού
- Θεραπεία υποκατάστασης υπό αμφισβήτηση
- Νέες ουσίες όπως η τιμολόνη

